

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku A. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
z udziałem zainteresowanych M. W., Z. W.
o wysokość renty rodzinnej i odsetki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 grudnia 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powódka A. P. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 23 lipca 2015 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego: art. 2, art. 7 i art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; art. 65 ust. 1, art. 67 ust. 1 pkt 3, art. 70 ust. 1 i ust. 3 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) i w związku z art. 60 § 1 i § 3 oraz art. 130 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, a także naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 227 i 233 § 1 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że „w przedmiotowej sprawie zaistniało zagadnienie prawne o istotnym znaczeniu,

a mianowicie czy można dzielić prawo do renty rodzinnej pomiędzy wdowę o statusie prawnym określonym przepisami art. 65 ust. 1 i art. 67 ust. 1 pkt 3 oraz art. 70 ust. 1 ustawy emerytalnej z byłymi rozwiedzionymi małżonkami oraz dzielić rentę rodzinną na wiele osób o jednoczesnym różnym statusie cywilno-prawnym, tj. pomiędzy wdowę i wiele rozwiedzionych małżonek skoro przepisy art. 65 ust. 1, 67 ust. 1 pkt 3 oraz art. 70 ust. 1 pkt 1 wobec art. 70 ust. 3 na to nie pozwalają. Sporna sprawa ujawniła dla prawidłowego stosowania przepisów ustawy emerytalnej co do renty rodzinnej potrzebę wykładni przepisu art. 70 ust. 3 ustawy emerytalnej określającej pojęcie <<alimentów>> czy należy pod tym pojęciem rozumieć tożsamo alimenty z art. 130 k.r. i op. służące jako podstawa utrzymania danej osoby z alimentami zasądzonymi przez sąd w rozwiązaniu małżeństwa na podstawie art. 60 § 1 i § 3 k.r. i op. tylko w razie niedostatku a kiedy każda z wielu rozwiedzionych małżonek posiada własne środki utrzymania w granicach ustawowych uprawnień społecznych, czy w takim przypadku częściowa renta rodzinna może przekraczać ustawowy termin pięcioletni określony przepisem ustawy art. 60 § 3 k.r. i op. dla danego rodzaju alimentów. Ponadto mając na uwadze stan faktyczny sprawy mając na uwadze istniejący w rozumieniu przepisów art. 65 ust. 1, art. 67 ust. 1 pkt 3 oraz art. 70 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej status prawny wdowy A. P. powyższa skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia

sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Gdy idzie o przesłankę występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) bądź potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), należy wskazać, że, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mogą stanowić wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 grudnia 2004 r., I UK 187/04, niepubl.; z 16 marca 2009 r., III UK 90/08, LEX nr 707909; z 25 stycznia 2012 r., II UK 232/11, LEX nr 1215437; z 14 marca 2012 r., I PK 185/11, LEX nr 1214540).

Zgodnie z art. 70 ust. 3 stawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.), prawo do renty rodzinnej przysługuje małżonce rozwiedzionej, jeżeli oprócz spełnienia warunków określonych w ust. 1 lub 2 miała w dniu śmierci męża prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że małżonka rozwiedziona nabywa prawo do renty rodzinnej wówczas, gdy w dniu śmierci męża miała wyrokiem lub ugodą sądową ustalone prawo do alimentów, w tym na

podstawie art. 60 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2011 r., III UK 84/10, OSNP 2012 nr 7-8, poz. 100; z dnia 5 stycznia 2011 r., III UK 69/10, LEX nr 1001326; 22 stycznia 2009 r., II UK 135/08; OSNP 2010 nr 15-16, poz. 196).

Ponadto treść przywołanego przepisu jest jednoznaczna i nie budzi wątpliwości interpretacyjnych. Nie ma zatem żadnych podstaw do formułowania wniosku, że warunkiem przyznania renty rodzinnej małżonce rozwiedzionej jest brak innych osób uprawnionych do tego świadczenia, wymienionych w art. 67 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (w tym wdowy) ani też wniosku o ograniczeniu czasowym prawa do renty małżonki rozwiedzionej odpowiadającym terminowi wygaśnięcia zobowiązania alimentacyjnego wskazanemu w art. 60 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Również prawo do renty rodzinnej i jej podział (art. 74 ust. 1 i 2 tej ustawy o emeryturach i rentach z FUS) nie są uzależnione od nieposiadania przez osoby uprawnione własnych środków utrzymania.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecnictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

Przesłanka ta nie występuje w niniejszej sprawie, skoro obie zainteresowane (rozwiedzione małżonki) spełniały warunki prawa do renty rodzinnej określone w art. 70 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i takie świadczenie zostało im przyznane decyzją organu rentowego, a w konsekwencji zastosowanie ma art. 74 ust. 1 i 2 tej ustawy, stanowiący, że wszystkim uprawnionym członkom rodziny

przysługuje jedna łączna renta rodzinna, która podlega podziałowi na równe części między uprawnionych.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.